2023/2682

28.11.2023

DECIZIA (PESC) 2023/2682 A CONSILIULUI

din 27 noiembrie 2023

privind o măsură de asistență în temeiul Instrumentului european pentru pace pentru a sprijini actorii militari și forțele navale ale statelor de coastă implicate în operațiuni de securitate maritimă în Golful Guineei

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană, în special articolul 28 alineatul (1) și articolul 41 alineatul (2),

având în vedere propunerea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate,

întrucât:

(1) Prin Decizia (PESC) 2021/509 a Consiliului ([1]) se instituie Instrumentul european pentru pace (IEP) pentru finanțarea de către statele membre a acțiunilor Uniunii în cadrul politicii externe și de securitate comune în vederea menținerii păcii, a prevenirii conflictelor și a consolidării securității internaționale în temeiul articolului 21 alineatul (2) litera (c) din tratat. În special, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) din Decizia (PESC) 2021/509, IEP se utilizează pentru finanțarea unor măsuri de asistență cum ar fi acțiuni de consolidare a capacităților statelor terțe și ale organizațiilor regionale și internaționale legate de chestiuni militare și de apărare.

(2) Cu ocazia celei de a zecea-a aniversări a Codului de conduită de la Yaoundé, Uniunea și statele sale membre și-au reiterat sprijinul pentru regiunea Golfului Guineei și și-au reînnoit angajamentul de a consolida securitatea maritimă în zonă.

(3) La 4 mai 2022, Consiliul a aprobat conceptul privind o posibilă măsură de asistență în beneficiul statelor de coastă din Golful Guineei, cu obiectivul general de a sprijini activitățile în materie de securitate maritimă și de combatere a pirateriei, desfășurate sub conducere africană și efectuate de actori militari în Golful Guineei, cu scopul de a reduce, în cele din urmă, incidența, durata și intensitatea violenței și a criminalității și de a proteja navele forțelor navale și populațiile din zonele de coastă și mijloacele de subzistență ale acestora.

(4) În cadrul conceptului respectiv, Consiliul a aprobat o măsură pregătitoare care urma să stea la baza unei viitoare propuneri a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (denumit în continuare „Înaltul Reprezentant”) cu privire la măsura de asistență pentru consolidarea securității maritime în Golful Guineei. Măsura pregătitoare s-a desfășurat în perioada septembrie-decembrie 2022, având dublul obiectiv, în primul rând de a identifica și dezvolta specificațiile tehnice pentru un sistem de informații, supraveghere și recunoaștere (ISR) și de a furniza criterii obiective și transparente care să permită alegerea amplasamentului său, precum și, în al doilea rând, de a evalua forțele navale ale statelor de coastă din Golful Guineei în vederea identificării celor mai adecvate dintre acestea, din punct de vedere tehnic și politic, pentru îndeplinirea obiectivelor măsurii de asistență. Rezultatele măsurii pregătitoare au identificat un vehicul aerian cu pilot ca fiind soluția optimă pentru un sistem ISR, în timp ce Camerunul, Ghana, Congo și Beninul au fost identificate ca fiind cele mai adecvate state de coastă din Golful Guineei cu o capacitate de reglementare, politică și a forțelor navale suficientă pentru a putea participa la măsura de asistență.

(5) În ianuarie și în iunie 2023, au fost desfășurate o serie de evenimente de definire a domeniului de aplicare și de comunicare, inclusiv misiuni pe teren, pentru a raționaliza și perfecționa în continuare constatările măsurii pregătitoare, precum și pentru a asigura coordonarea și colaborarea deplină cu statele de coastă din Golful Guineei identificate în prealabil și cu organizațiile regionale care fac parte din arhitectura de la Yaoundé, în special Centrul Regional pentru Securitate Maritimă în Africa Centrală (CRESMAC), Centrul Regional pentru Securitate Maritimă în Africa de Vest (CRESMAO), Centrul de Coordonare Interregională (ICC) și centrele multinaționale de coordonare maritimă (MMCC) din Douala, Accra și Pointe Noire. Ca urmare a activităților de comunicare și pe baza gradului de pregătire exprimat de statele de coastă din Golful Guineei identificate în prealabil, Camerunul și Ghana au fost alese ca beneficiari ai măsurii de asistență.

([1]) Decizia (PESC) 2021/509 a Consiliului din 22 martie 2021 de instituire a Instrumentului european pentru pace și de abrogare a Deciziei (PESC) 2015/528 (JO L 102, 24.3.2021, p. 14).

(6) Având în vedere complexitatea măsurii de asistență și pentru a limita orice eventual risc politic sau tehnic, asistența pentru statele de coastă din Golful Guineei în ceea ce privește securitatea maritimă va urma o abordare pe etape. Pe baza evaluării semestriale a măsurii de asistență, poate fi luată o decizie de a continua și de a extinde sprijinul la alte state de coastă, posibil în 2024.

(7) La 16 iunie 2023, Înaltul Reprezentant a primit o cerere din partea Ghanei ca Uniunea să acorde asistență forțelor navale ale Ghanei în achiziționarea de echipamente esențiale pentru consolidarea capacităților lor operaționale de patrulare în marea liberă.

(8) La 19 septembrie 2023, Înaltul Reprezentant a primit o cerere din partea Camerunului ca Uniunea să acorde asistență forțelor navale ale Camerunului în achiziționarea de echipamente esențiale pentru consolidarea capacităților lor operaționale de patrulare în marea liberă, precum și să sprijine arhitectura de la Yaoundé prin furnizarea de ISR prin intermediul unui activ aerian cu pilot, în vederea consolidării capacităților operaționale ale statelor membre ale arhitecturii de la Yaoundé în ceea ce privește supravegherea în Golful Guineei, cu scopul final de a ameliora securitatea maritimă în regiune.

(9) Măsurile de asistență urmează să fie puse în aplicare luând în considerare principiile și cerințele prevăzute în Decizia (PESC) 2021/509, în special cu respectarea Poziției comune 2008/944/PESC a Consiliului ([2]) și în conformitate cu normele de execuție a veniturilor și cheltuielilor finanțate în cadrul IEP.

(10) Consiliul își reafirmă hotărârea de a proteja, a promova și a respecta drepturile omului, libertățile fundamentale și principiile democratice și de a consolida statul de drept și buna guvernanță în conformitate cu Carta Organizației Națiunilor Unite, cu Declarația universală a drepturilor omului și cu dreptul internațional, în special cu dreptul internațional al drepturilor omului și cu dreptul internațional umanitar,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Instituire, obiective, domeniu de aplicare și durată

(1) Se instituie o măsură de asistență în beneficiul arhitecturii de la Yaoundé, al Camerunului și al Ghanei (denumiți în continuare „beneficiarii”), finanțată în cadrul Instrumentului european pentru pace (IEP) (denumită în continuare „măsura de asistență”).

(2) Obiectivul măsurii de asistență este de a consolida operațiunile de combatere a pirateriei și de securitate maritimă și activitățile de descurajare din Golful Guineei prin consolidarea capacităților arhitecturii de la Yaoundé și ale statelor sale membre, în special prin sporirea gradului lor de conștientizare a situației maritime și prin creșterea capacității anumitor forțe navale de coastă de a patrula în marea liberă, pentru a reduce, în cele din urmă, incidența criminalității și a proteja navele și resursele maritime, populațiile din zonele de coastă și mijloacele de subzistență ale acestora.

(3) Pentru a atinge obiectivul stabilit la alineatul (2), măsura de asistență finanțează următoarele tipuri de echipamente și servicii care nu sunt concepute pentru a aplica o forță letală:

(a) furnizarea de servicii ISR prin intermediul unui activ aerian cu pilot, pentru o perioadă de un an; Centrul Național de Operațiuni Maritime al Forțelor Navale ale Camerunului de la Douala răspunde de primirea, prelucrarea ulterioară și schimbul de informații ISR cu celelalte centre regionale și cu centrele de coordonare maritimă ale arhitecturii de la Yaoundé prin intermediul platformei pentru schimbul de informații la nivel regional legat de arhitectura de la Yaoundé;

(b) sprijin pentru navele de patrulare ale:

  (i) Camerunului, prin furnizarea de ambarcațiuni rapide de intervenție;

  (ii) Ghanei, prin furnizarea de sisteme aeriene navale fără pilot pentru supravegherea pe mare, materiale de inginerie pentru servicii de ambarcațiuni și echipamente de scufundări;

(c) câte un asistent tehnic care să acorde asistență forțelor navale ale Camerunului și, respectiv, ale Ghanei;

([2]) Poziția comună 2008/944/PESC a Consiliului din 8 decembrie 2008 de definire a normelor comune care reglementează controlul exporturilor de tehnologie și echipament militar (JO L 335, 13.12.2008, p. 99).

(d) un asistent naval care să asigure legătura cu structurile arhitecturii de la Yaoundé, și anume ICC, CRESMAC, CRESMAO și MMCC din Douala, Camerun și Accra, Ghana.

(4) Durata măsurii de asistență este de 48 de luni de la data adoptării prezentei decizii.

Articolul 2

Dispoziții financiare

(1) Valoarea de referință financiară destinată să acopere cheltuielile aferente măsurii de asistență este de 21 000 000 EUR.

(2) Toate cheltuielile sunt gestionate în conformitate cu Decizia (PESC) 2021/509 și cu normele de execuție a veniturilor și cheltuielilor finanțate în cadrul IEP.

Articolul 3

Acorduri cu beneficiarii

(1) Înaltul Reprezentant încheie cu beneficiarii acordurile necesare pentru a asigura respectarea de către aceștia a cerințelor și condițiilor stabilite prin prezenta decizie, ca o condiție pentru acordarea de sprijin în cadrul măsurii de asistență.

(2) Acordurile menționate la alineatul (1) includ dispoziții care obligă beneficiarul să asigure:

(a) respectarea de către unitățile forțelor armate ale Camerunului și Ghanei, sprijinite în cadrul măsurii de asistență, a dreptului internațional relevant, în special a dreptului internațional al drepturilor omului și a dreptului internațional umanitar;

(b) utilizarea corectă și eficientă a oricăror active furnizate în cadrul măsurii de asistență în scopurile pentru care au fost furnizate;

(c) întreținerea suficientă a oricăror active furnizate în cadrul măsurii de asistență pentru a se asigura faptul că pot fi utilizate și sunt disponibile în scop operațional pe durata ciclului lor de viață;

(d) faptul că niciun activ furnizat sau întreținut în cadrul măsurii de asistență nu va fi pierdut sau transferat, la sfârșitul ciclului său de viață, fără consimțământul comitetului instrumentului instituit în temeiul Deciziei (PESC) 2021/509 către alte persoane sau entități decât cele identificate în respectivele acorduri.

(3) Acordurile menționate la alineatul (1) includ dispoziții cu privire la suspendarea și încetarea sprijinului acordat în cadrul măsurii de asistență în cazul în care un beneficiar este găsit vinovat de încălcarea obligațiilor prevăzute la alineatul (2).

Articolul 4

Punerea în aplicare

(1) Înaltul Reprezentant răspunde de asigurarea punerii în aplicare a prezentei decizii în conformitate cu Decizia (PESC) 2021/509 și a normelor de execuție a veniturilor și cheltuielilor finanțate în cadrul IEP, în concordanță cu cadrul metodologic integrat pentru evaluarea și identificarea măsurilor și controalelor necesare pentru măsurile de asistență din cadrul IEP.

(2) Punerea în aplicare a activităților menționate la articolul 1 alineatul (3) este efectuată de Fundación Internacional y para Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas (FIIAPP) – Cooperación Española.

Articolul 5

Monitorizare, control și evaluare

(1) Înaltul Reprezentant monitorizează respectarea de către beneficiari a obligațiilor prevăzute la articolul 3. Monitorizarea este utilizată pentru a conștientiza contextul și riscurile de încălcare a obligațiilor stabilite în conformitate cu articolul 3 și pentru a contribui la prevenirea unor astfel de încălcări, inclusiv a încălcărilor dreptului internațional al drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar de către unitățile care beneficiază de sprijin în cadrul măsurii de asistență.

(2) Controlul ulterior expedierii echipamentelor și materialelor se efectuează după cum urmează:

(a) verificarea livrării, prin care certificatele de livrare IEP trebuie să fie semnate de forțele utilizatorului final cu ocazia transferului dreptului de proprietate;

(b) raportarea, prin care beneficiarul trebuie să raporteze anual cu privire la activitățile desfășurate cu echipamentele, bunurile și serviciile furnizate în cadrul măsurii de asistență și cu privire la inventarul bunurilor desemnate până când o astfel de raportare nu mai este considerată necesară de către Comitetul politic și de securitate (COPS);

(c) vizite la fața locului, prin care beneficiarul trebuie să acorde Înaltului Reprezentant și auditorilor IEP acces pentru a efectua controale la fața locului și audituri IEP, la cerere.

(3) Înaltul Reprezentant efectuează o evaluare finală la încheierea măsurii de asistență pentru a aprecia dacă măsura de asistență a contribuit la atingerea obiectivului menționat la articolul 1 alineatul (2).

Articolul 6

Raportare

Pe parcursul perioadei de punere în aplicare, Înaltul Reprezentant prezintă COPS rapoarte semestriale privind punerea în aplicare a măsurii de asistență, în conformitate cu articolul 63 din Decizia (PESC) 2021/509. Administratorul pentru măsurile de asistență informează periodic comitetul instrumentului instituit prin Decizia (PESC) 2021/509 cu privire la execuția veniturilor și cheltuielilor în conformitate cu articolul 38 din decizia respectivă, inclusiv prin furnizarea de informații cu privire la furnizorii și subcontractanții implicați.

Articolul 7

Suspendare și încetare

(1) COPS poate decide să suspende integral sau parțial punerea în aplicare a măsurii de asistență în conformitate cu articolul 64 din Decizia (PESC) 2021/509.

(2) COPS poate recomanda, de asemenea, încetarea măsurii de asistență de către Consiliu.

Articolul 8

Intrare în vigoare

Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării.

Adoptată la Bruxelles, 27 noiembrie 2023.

Pentru Consiliu
Președintele
Y. DÍAZ PÉREZ